

TÜRK ARKEOLOJİ VE KÜLTÜREL MİRAS VAKFI KANUNU

Kanun Numarası : 7439

Kabul Tarihi : 2/3/2023

Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 8/3/2023 Sayı : 32126

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, ülkemizde ve kültürel, tarihî bağlarımızın ve ilişkilerimizin olduğu dünyanın diğer bölgelerinde Türk ve İslam arkeolojisi ve ilgili bilim alanlarında insanlığın ortak birikim ve değerlerini esas alarak tarih öncesinden günümüze arkeoloji ve kültürel miras konusunda tarih ve kültüre odaklanmış bilimsel araştırmalar yapmak, bu araştırmaları teşvik etmek, yapılan araştırmaları yayımlamak, arşivleme çalışmaları gerçekleştirmek, araştırmacıların erişebileceği kütüphaneler oluşturmak, özel müzeler açmak, dünya arkeoloji ve kültürel miras camiasındaki bilim toplulukları ile kültürel miras alanında iş birlikleri gerçekleştirmek, yurt dışında arkeolojik kazı, araştırma ve inceleme faaliyetlerinde bulunmak üzere, merkezi Ankara’da bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfının kurulmasına ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,
 - b) Bilim Kurulu: Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfının danışma organını,
 - c) Denetim Kurulu: Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Denetim Kurulunu,
 - ç) Enstitü: Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfına bağlı olarak kurulan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsünü,
 - d) Mütevelli Heyeti: Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Mütevelli Heyetini,
 - e) Vakıf: Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfını,
 - f) Yönetim Kurulu: Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Yönetim Kurulunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Vakfın Faaliyetleri, Organları ve Personel İstihdamı

Vakfın faaliyetleri

MADDE 3- (1) Vakfın amaçlarını gerçekleştirmek için yapacağı faaliyetler şunlardır:

- a) Öncelikle Türk ve İslam arkeolojisi ile kültürel mirası olmak üzere antropoloji, sanat tarihi, tarih, epigrafi, numismatik gibi tüm ilgili alanlarda Türkiye, Avrupa, Orta Doğu,

Balkanlar, Akdeniz, Ege, Karadeniz, Kafkasya, Orta Asya, Güney Asya ve dünyanın diğer bölgelerinde tarihî çağlar boyunca var olmuş kültürlerin ve sanatların Türk bilim insanları ve öğrenciler tarafından her yönüyle çalışılmasını teşvik etmek ve bu alanlarda yapılan bilimsel araştırma ve çalışmaları desteklemek.

b) Vakfın görev alanına giren bilim dallarında çalışan bilim insanları arasında uluslararası düzeyde iş birliğini teşvik etmek, ortak çalışmaları desteklemek, ilgili mevzuat çerçevesinde Vakfın amaçlarına uygun her türlü ulusal ve uluslararası iş birliği çalışmalarını yürütmek; bu bağlamda ilgili proje, hibe ve fonları takip ederek başvurularda bulunmak, Türk veya yabancı üniversiteler, enstitüler ve araştırma merkezleriyle ortak projeler gerçekleştirmek.

c) Mütevelli Heyetinin onayıyla ve ilgili mevzuat çerçevesinde yetkili mercilerden gerekli izinleri alarak yurt dışında arkeolojik kazı, araştırma ve incelemeler yapmak, bu arkeolojik kazılar kapsamındaki eserlerin restorasyonu ve konservasyonu hususunda proje ve programlar hazırlamak, hazırlatmak ve uygulamak.

ç) Kültürel miras, arkeoloji ve bağlantılı diğer bilim alanlarında Vakfın faaliyet ve amaçlarına uygun her türlü yayının hazırlanması, basılması ve dağıtılması çalışmalarını gerçekleştirmek, desteklemek ve teşvik etmek.

d) Arkeoloji ve bağlantılı diğer bilim alanlarında kütüphane ve dokümantasyon arşivi kurarak fotoğraf, harita, belge ve benzeri arşivleri oluşturmak ve devamlılığını sağlamak; kitap, tablo, fotoğraf, nüsha ve diğer materyal ve ekipmanlar ile objeleri bağış, satın alma veya kiralama yoluyla temin etmek; 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli izinleri alarak özel müze açmak.

e) Vakfın faaliyet alanları çerçevesinde arkeolojik kazı ve araştırmalar ile restorasyon ve konservasyon konularında çalışmalar yürüten kişilere proje bazlı teşvik, destek, hibe ve burslar sağlamak.

f) Vakfın amaçları ve faaliyet alanları doğrultusunda kongre, sempozyum, konferans, toplantı, seminer, söyleşi, panel, sergi, çalışma gezileri ve diğer ilgili bilimsel, kültürel ve sanatsal etkinlikleri gerçekleştirmek ve desteklemek, arkeoloji ve kültürel miras alanlarında faaliyet gösteren Türk bilim insanları, kamu ve özel sektör personeli ile öğrenciler için, alanda yeni bilimsel, kültürel ve sanatsal gelişmeleri de kapsayıcı eğitim, kurs, staj ve etkinlik programları düzenlemek.

g) Vakıf faaliyetlerini gerçekleştirebilmek amacıyla gerekli veya yararlı gördüğü takdirde taşınır, taşınmaz ve her türlü hak veya imtiyazı satın almak, kiralamak veya kiraya vermek, Vakfın çalışmaları için gerekli veya uygun her türlü bina veya yapıyı inşa etmek, yenilemek, işletmek veya işlettmek.

ğ) Türkiye, Avrupa, Orta Doğu, Balkanlar, Akdeniz, Ege, Karadeniz, Kafkasya, Orta Asya, Güney Asya ve dünyanın diğer bölgelerinde; ilgili mevzuatı doğrultusunda Türkiye’de Bakanlığın, yurt dışında ilgili ülkenin yetkili makamlarının izniyle arkeolojik mirasın

korunmasına ilişkin bilgileri toplamak, veri tabanlarını, mevcut kaynakları araştırmak ve arşivlemek, arkeolojik ve kültürel mirasa dair verilerin yayımlanmış arşivlerini ve henüz arşivlenmemiş verileri, yeni çıkacak verileri eklemeye imkân verecek şekilde bir araya getirerek ulusal arkeoloji bilgi sistemi aktif veri tabanı geliştirmek ve bu veri tabanını Bakanlık erişimine açık tutmak.

h) Türkiye ile doğrudan komşu ve coğrafi ve kültürel açıdan ilişkili ülkeler yanında üçüncü ülkelere arkeoloji, sanat tarihi, kültürel miras, kültür endüstrileri ve bağlantılı diğer bilim alanlarında teknik ve bilimsel danışmanlık ve destek sağlamak.

ı) Arkeoloji kapsamında bilim, eğitim, koruma ve tanıtım gibi çalışmaların ve araştırmaların geliştirilmesini sağlamaya yönelik kılavuzlar ve standartlar hazırlamak; arkeoloji ve arkeometri alanlarında koordinasyon önlemlerinin hazırlanması ve uygulanmasına olanak sağlamak için faydalı olabilecek girişimlerde bulunmak.

i) İlgili mevzuatı doğrultusunda Bakanlık ve diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının izin ve gözetiminde; her ölçekte gerçekleştirilen kartografi çalışmaları, jeofizik ve jeomorfolojik araştırmaları, uzaktan algılama, görüntü işleme, kazı ve bölge tanıma dokümanları, havadan ve yerden fotoğraflama, arkeometrik tarihleme ve benzeri yöntemlerle anıtların araştırılması yoluyla dokümanların standartlaştırılması için çalışmak ve bu amaçla önleyici arkeoloji çalışmalarını teşvik etmek, planlamak, muhtemel uygulamalarını izlemek, arkeolojik kazılarda ortaya çıkan eserlerin analiz ve korunması için Bakanlık bünyesinde kurulmuş olan laboratuvarlarla iş birliği yapmak.

j) Arkeoloji ve kültürel miras alanlarında uygulamada karşılaşılan durumlardan hareketle alınması gereken tedbirleri ve ülke ölçekli politika önerilerini raporlaştırarak Bakanlığa ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına sunmak, gerçekleştireceği faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucunda elde edeceği ve oluşturacağı bilgi, belge, görüntü, veri ve bilimsel raporları, arşivine dâhil edilmek üzere Bakanlık ile paylaşmak.

(2) Vakıf, faaliyetlerini tek başına gerçekleştirebileceği gibi kültürel mirasın korunması, yönetimi ve geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve tüzel kişiler ile iş birliği yapabilir. Vakıf, benzer amaçlar doğrultusunda faaliyet yürüten kişi, kurum ve oluşumlarla ortak çalışmalar yürütebilir, ortaklıklar kurabilir. Vakıf, kamu kurum ve kuruluşlarına, özel kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara proje teklifleri sunabilir; ulusal ve uluslararası yarışmalara katılabilir, ulusal ve uluslararası yarışmalar düzenleyebilir.

(3) Bu maddede sayılan faaliyetlerden Yönetim Kurulu tarafından belirlenenler, Vakıf bünyesinde oluşturulan ve merkezi Gaziantep'te bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü tarafından yürütülür. Enstitünün ayrı bir tüzel kişiliği yoktur.

Vakfın organları

MADDE 4- (1) Vakfın organları Mütevelli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu ile danışma organı olan Bilim Kuruludur.

(2) Mtevelli Heyeti Vakfın karar organıdır ve on bir üyeden oluşur. Kùltür ve Turizm Bakanı, Kùltür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün bağılı olduğu Bakan Yardımcısı, Dışışleri Bakanlığının Yurtdışı Tanıtım ve Kùltürel İşler Genel Müdürlüğünün bağılı olduğu Bakan Yardımcısı, Türk Tarih Kurumu Başkanı, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı ve Kùltür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü, Mtevelli Heyetinin tabii üyeleridir. Cumhurbaşkanlığı Kùltür ve Sanat Politikaları Kurulu üyeleri arasında Kurul tarafından belirlenen bir üye, arkeoloji ve kùltür alanlarında yatırım ve faaliyetleriyle öne çıkmış gerçek ve tüzel kişilerden iki üye ile Vakfın faaliyet alanlarındaki çalışmalarıyla temayüz etmiş iki öğretim üyesi Bakanlık tarafından üç yıllığına üye olarak atanır. Mtevelli Heyeti Başkanı Kùltür ve Turizm Bakanı olup katılmadığı toplantılara Kùltür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün bağılı olduğu Bakan Yardımcısı başkanlık eder. Süresi dolan üye tekrar atanabilir. Bakanlık tarafından belirlenen üyelerden toplantılara katılmadığı gerekçesiyle Mtevelli Heyeti kararı ile üyelikleri sonlandırılan veya ölüm, istifa, sürenin dolması veya başka sebeple üyeliğı sona erenlerin yerine, kalan görev süresi için Bakanlık tarafından bir ay içerisinde yeni üye atanır. Mtevelli Heyeti, Vakıf resmî senedinde değışiklik yapmaya yetkilidir.

(3) Yönetim Kurulu, Vakfın icra organı olup Vakfı temsil yetkisini haizdir ve yedi üyeden oluşur. Yönetim Kurulu Başkanı Kùltür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün bağılı olduğu Bakan Yardımcısı olup; diğler üyeleri, Vakfın faaliyet alanlarında en az on yıllık deneyime sahip en az dört yıllık fakùlte mezunlarından Mtevelli Heyetince üç yıllığına atanacak beş üye ile tabii üye olarak Enstitü Başkanından oluşur. Süresi dolan üye yeniden atanabilir. Mtevelli Heyetince atanan üyelerden toplantılara katılmayan veya ölüm, istifa, sürenin dolması ya da başka sebeple Yönetim Kurulu üyeliğı sona erenlerin yerine, kalan görev süresi için Mtevelli Heyeti tarafından bir ay içerisinde yeni üye atanır. Yönetim Kurulu ayda en az bir kere toplanır.

(4) Yükseköğretim kurumlarının akademik kadrolarından Yönetim Kurulu üyeliğine seçilenler hakkında 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

(5) Denetim Kurulu, Mtevelli Heyeti tarafından üç yıllığına atanan üç asıl ve iki yedek üyeden oluşur. Denetim Kurulu, Mtevelli Heyeti adına Vakfın faaliyet ve hesaplarını denetler. Mtevelli Heyeti gerekli gördüğü hâllerde Yönetim Kurulu tarafından önerilen üç bağımsız denetim kuruluşundan birine denetim yaptırılmasına karar verebilir.

(6) Bilim Kurulu, Vakfın danışma organıdır. Bilim Kurulu üyeleri, arkeoloji ve kùltürel miras alanında ve ilişkili diğler bilim alanlarında temayüz etmiş, Vakfın amaçları doğrultusunda çalışmalar gerçekleştirmiş Türk ve yabancı bilim insanları arasında Yönetim Kurulunca beş yıllığına seçilir. En fazla elli kişiden oluşacak Bilim Kurulunda yabancı üyelerin sayısı toplam üye sayısının beşte birinden fazla olamaz.

(7) Vakıf tarafından yurt dışında arkeolojik kazıların yapıldığı yerlerde, kazı süresiyle sınırlı olmak üzere Mtevelli Heyeti kararı ile geçici temsilcilikler açılabilir.

(8) Müteveli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu ile Bilim Kurulunun görev ve yetkileri ile çalışma, toplanma ve karar alma usul ve esasları Vakıf senedinde gösterilir. Enstitünün alışma usul ve esasları Yönetim Kurulunun teklifi zerine Müteveli Heyeti tarafından belirlenir, Enstitü Başkanı Müteveli Heyeti tarafından atanır.

(9) Vakıf senedi ile oluşturulacak birimlerde görev alacak yönetici ve personele kamu kurum ve kuruluşları dışından grevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere ödenecek ücretler ve harcırahlar (...) ¹ Vakfın organlarında, Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde ve Vakıf tarafından düzenlenecek toplantı, konferans gibi etkinliklerde kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere ödenecek harcırahlar ise tabi oldukları mevzuat hükümlerine göre belirlenir ve Vakıf bütçesinden ödenir.

(10) Yükseköğretim kurumları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenler hariç olmak üzere; Müteveli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu yeleri ile Bilim Kurulu yelerine (2000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarda her toplantı için Vakıf bütçesinden huzur hakkı ödenir. Müteveli Heyeti ve Yönetim Kurulu yeleri için ayda dörtten, Denetim Kurulu ve Bilim Kurulu yeleri için ise yılda ondan fazla toplantı için ödeme yapılmaz.

Personel istihdamı

MADDE 5- (1) Kamu kurum ve kuruluşlarında ve yükseköğretim kurumlarında Vakfın faaliyet alanları ile ilgili konularda istihdam edilen devlet memurları ile ğretim elemanlarından gerekli nitelikleri taşıyanlar; Vakfın talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle bir yılı geçmemek üzere Vakıfta geçici görevlendirilebilir. Bu süre aynı usulle her bir personel için birer yıl olmak üzere en fazla üç yıl uzatılabilir. Bu suretle geçici görevlendirilenler görevlendirildikleri süre boyunca kurumlarından aylıklı izinli sayılırlar, mali ve sosyal hak ve yardımlarını kurumlarından alırlar. Bunların geçici görevlendirildikleri kurumda geçirdikleri sreler kendi kurumlarında geçirilmiş sayılır. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır. Bu suretle görevlendirilenler Vakfın tabi olduğu mevzuata ve Vakfın yetkili organları tarafından yürürlüğü konulan düzenlemelere uymakla yükümlüdür.

(2) Vakıf, bu madde kapsamındaki kurum ve kuruluşlardan, münhasıran belli bir uzmanlık, bilgi ve deneyim gerektiren iř ve hizmetler için oluşturulan komisyon ve benzeri çalışma gruplarına dâhil olmak üzere, kurumlarındaki asli görevleri uhdelerinde kalmak şartıyla personel görevlendirilmesini talep edebilir.

(3) Vakıf, iř mevzuatı çerçevesinde personel istihdam edebilir.

(4) Bu maddede belirtilen usul ve esaslar dhilinde Enstitüde personel ve araştırmacı istihdam edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

¹ Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 tarihli ve E.:2022/21; K.:2024/79 sayılı Kararı ile bu fıkrada yer alan "...Müteveli Heyeti tarafından belirlenir." ibaresi iptal edilmiştir.

Vakfın Bütçesi ve Gelirleri ile Muafiyet, İstisna, İndirim ve Diğer Teşvikler

Vakfın bütçesi ve gelirleri

MADDE 6- (1) Vakıf, bu Kanunda ve Vakıf senedinde yer alan amaç ve faaliyetleri doğrultusunda yıllık bütçe yapar. Vakfın yıllık brüt gelirlerinin en az üçte ikisi Vakfın ve Enstitünün amaçlarına, kalanı bu amaçları gerçekleştirmek için Vakıf ve Enstitü personeli ile yönetim ve idame giderlerine sarf olunur. Ayrıca Vakıf, amaçlarını gerçekleştirmek için yurt içi ve yurt dışında iktisadi işletme kurabilir, devralabilir ve bunlara ortak olabilir. Vakfın yıllık bütçesi içerisinde yer alacak Enstitü bütçesi, Enstitü Başkanı tarafından hazırlanır ve Vakıf bütçesi içerisinde Mütevelli Heyeti tarafından onaylanmak üzere Enstitü Başkanınca Yönetim Kuruluna sunulur.

(2) Vakfın gelirleri şunlardır:

a) Vakfın amacına uygun ulusal ve uluslararası fonlardan aktarılan hibeler de dâhil olmak üzere yurt içi ve yurt dışı her türlü ürün, hizmet, taşınır, taşınmaz, irat ve her türlü bağışlar ile aynı ve nakdî yardımlar.

b) Vakıf faaliyetlerinden elde edilen muhtelif gelirler.

c) İktisadi işletmeler, iştirakler ve ortaklıklardan sağlanan gelirler.

ç) Vakıf taşınır ve taşınmaz varlıkları ile diğer haklarının değerlendirilmesi ile sağlanan gelirler.

d) Sponsorluk gelirleri.

e) **(İptal bent: Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 Tarihli ve E: 2022/21, K: 2024/79 Sayılı Kararı ile.)**

f) Genel bütçeden aktarılacak tutarlar.

g) Diğer gelirler.

Muafiyet, istisna, indirim ve diğer teşvikler

MADDE 7- (1) Vakıf, bu Kanunda sayılan faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler yönünden harçlardan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar nedeniyle damga vergisinden, sahip olduğu taşınmazlar dolayısıyla emlak vergisinden muaftır.

(2) Vakıf, diğer kanunlarla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara sağlanan tüm hükümlerden yararlanır.

(3) Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla bildirilecek gelirlerden veya kurum kazancından indirilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 8- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ile 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu hükümleri uygulanır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 9- (1) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile ilgili olup, yerine işlenmiştir.

Vakfın kuruluş işlemleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Vakfın kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluş tamamlandıktan sonra Vakfa bırakılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinden Vakıf adına açılacak hesaba beş milyon Türk lirası aktarılır.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Vakfın kuruluşu, Vakıf senedi ve Vakfın Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre tesciline ilişkin işlemler Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından sonuçlandırılır. Vakfın kuruluş işlemlerinin tamamlanmasıyla beraber ayrı bir işleme gerek olmaksızın Enstitü de kurulmuş olur.

(3) Gaziantep ili Şahinbey ilçesi Bey Mahallesinde bulunan ve mülkiyeti Hazineye ait 1059 ada 1 parsel numaralı taşınmaz ile üzerinde bulunan Kendirli Gazi Kültür Merkezi üzerinde, Enstitü faaliyetlerinde kullanılmak üzere Vakıf lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir.

Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	7439 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 Tarihli ve E: 2022/21, K: 2024/79 Sayılı Kararı	4	Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (14/3/2025)

	6	14/6/2024
--	---	-----------